

вече второ издание, като по-пълна отъ издадената на 1836 г. „*Граматика Славяно-болгарская*, сочинена отъ Христеки П. Дупниченина въ Славено-Еллинското въ Свищовъ училище учителя, издание първо.“¹⁾

Отецъ Зосима, единъ отъ възродителитѣ на българщината въ старата столица, е умръль и погребенъ въ Прѣображенския мѣнастиръ на *чулавата* година 1837, а на слѣдующата година е умръль митрополитъ Иларионъ. На една отъ книгитѣ на брата ми на прѣдняята кора има отъ него написано: **Да се знай кога умръ въ Търново Іларионъ: въ лѣто 1838: мѣсницъ Феврваріа день 8: вѣторникъ по 6 сахати и половина и три дакики. Да умръ владика и да се погребе въ митрополската църква въ Търново, до колкото помнѣх да се разказвали стари хора, за първи пѣтъ е билъ поменатия митрополитъ Иларионъ. Благоговѣшието на българското население къмъ висшето духовенство е било пълно и на смъртъта на Илариона съ страхопочитание и като на извънредно събитие е погледнато отъ народътъ.**

Трѣбваше да разкажъ за живота на отецъ Зосима, поне тѣй на кратко, както направихъ, за да дойдъ на прѣдмета си, — за моя даскалъ Пеню Давидовъ отъ Лѣсковецъ, за когото по-горѣ рѣкохъ, че е отъ питомцитѣ на тоя български църковно-народенъ *агитаторъ*.

Даскалъ Пеню разказваше на баща ми, че по съвѣтитѣ и наставлението на отца Зосима, игумена на Прѣображенския мѣнастиръ, гдѣто баща му, дѣдо Давидъ, билъ *послушникъ*-калугеринъ, е отишелъ въ Сърбія да учи *българска граматика*. Отишелъ тамъ съ лѣсковскитѣ градинари и останялъ въ Бѣлградъ, да слугува въ една къща за поддържаніето си и да се учи въ класното тамо училище. Князь Милошъ Обреновичъ даваше извѣстна възможность да се ползуватъ нашитѣ българи съ образователнитѣ сръдства на княжеството. Първитѣ български учебници на български языкъ отъ Неофита Рилски сѣ печатани съ разносцитѣ на Милоша, въ държавната печатница на тогавашната му столица Крагуевацъ, а послѣ и въ Бѣлградъ.

¹⁾ Отъ това издание единъ екземпляръ се намира и сега у мене.